

+

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: קיץ תשס"ו, 2006
 מספר השאלון: 573, 057203
 נספח: מדרש תמונה

+

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

גאוגרפיה

2 יחידות לימוד

כחלק של בחינה מפוצלת ב-3 או ב-5 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
 פרק ראשון – גאוגרפיה של **ארץ-ישראל** – (28x2) – 56 נקודות
 פרק שני – גאוגרפיה של **המזרח התיכון**
על סף המאה ה-21 – (22x2) – 44 נקודות
 סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
 (1) אטלס אוניברסיטאי חדש או אטלס כרטא **משנת 1993 ואילך**.
שים לב: אין להשתמש באטלס גיאוגרפי יבנה, הכולל את המילון למונחי הגיאוגרפיה.
 אין להשתמש באטלס המזרח התיכון.
 (2) אטלס ישראל החדש.
 (3) מפה של ארץ-ישראל 1:250,000.
 (4) מפה גיאולוגית של ארץ-ישראל 1:250,000 או 1:500,000.
- ד. הוראה מיוחדת: כדי להמחיש את תשובותיך היעזר בסרטוטים, בחתכים ובגרפים, לפי הצורך.
הערה: בפרק על ארץ-ישראל נכללת שאלה המסתמכת על "אטלס ישראל החדש".

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בסיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

+

+

+

גאוגרפיה, קיץ תשס"ו, מס' 057203, 573
+ נספח

- 2 -

+

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – גאוגרפיה של ארץ-ישראל (56 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 1-7 (לכל שאלה – 28 נקודות; מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

1. תיירות בישראל

- א. הבא שלושה הסברים לעלייה בהיקף התיירות בישראל בשנים האחרונות (תיירות פנים ותיירות חוץ). (10 נקודות)
- ב. ציין שלושה גורמים המושכים תיירים מחוץ לארץ לבקר בישראל. (9 נקודות)
- ג. תאר שתי השפעות חיוביות של פיתוח ענף התיירות בישראל. (9 נקודות)

2. "קו הצחיחות"

- בישראל קו הגשם של 200 מ"מ בשנה נקבע כ"קו הצחיחות".
- א. הסבר מדוע נקבע כי "קו הצחיחות" בארץ הוא קו הגשם של 200 מ"מ. (6 נקודות)
 - ב. עיין באטלס ישראל החדש, עמוד 29, מפה ה':
"תנודות קו הגשם השנתי של 200 מ"מ, 1931/32-1975/76".
ציין שלושה אזורים בארץ שבהם עובר "קו הצחיחות".
הבא הסבר אקלימי אחד לתנודות "קו הצחיחות" משנה לשנה. (בתשובתך תוכל להיעזר במפות ג'ד' באותו עמוד באטלס). (11 נקודות)
 - ג. תאר קושי אחד בקיום חקלאות באזור "קו הצחיחות", והסבר שני פתרונות אפשריים. (11 נקודות)

3. מישור החוף הדרומי – מישור חוף יהודה

- א. כתוב מה הם הגבולות של מישור החוף הדרומי. (6 נקודות)
- ב. תאר שני מאפיינים פיזיים של האזור, המסייעים לפיתוח חקלאות באזור זה. (10 נקודות)
- ג. תאר שני שינויים שחלו בשנים האחרונות במפה היישובית (עירונית וכפרית) באזור, והבא שני הסברים לשינויים אלה (סה"כ – שני הסברים). (12 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

+

+

+

+

4. נחלים בארץ

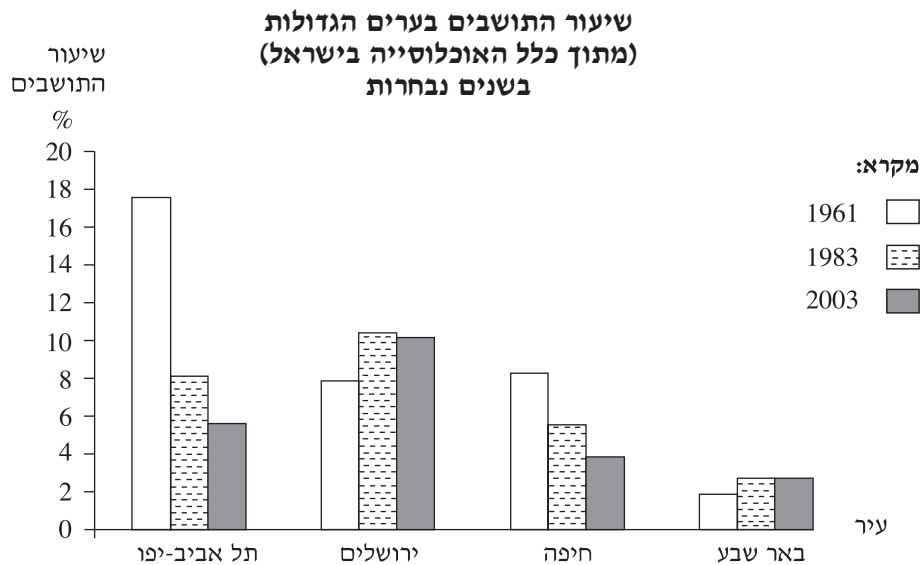
קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

בישראל כ-16 נחלים הזורמים לים התיכון, וכ-25 נחלים הזורמים לירדן ולכינרת. בעבר זרמו מים שפירים במרבית הנחלים, ועל גדותיהם התפתחו מערכות אקולוגיות עשירות. לאחר שנים של הזנחה הפכו רבים מנחלי הארץ למזוהמים. האפיקים של נחלי החוף שמימיהם מזוהמים נמצאים מעל אקוויפרים, ומאקוויפרים אלה נשאבים מי שתייה.

- א. הסבר בקצרה שניים מהמושגים המסומנים בקו בקטע. (9 נקודות)
- ב. מהקטע אפשר להסיק על שני נזקים חמורים הנגרמים כתוצאה מזיהום הנחלים. ציין והסבר כל נזק. (9 נקודות)
- ג. ציין שני גורמים לזיהום הנחלים בישראל, ותאר שתי פעולות הננקטות לשיקום הנחלים. (10 נקודות)

5. גאוגרפיה יישובית

עיין בגרף שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

הערה: הנתונים מתייחסים לערים עצמן, ולא לאגד הערים כולו.

- א. תאר את המגמה שנראית בגרף של כל אחת מארבע הערים (סה"כ – ארבע מגמות). (10 נקודות)
- ב. בחר בשתי ערים שבהן המגמות שונות זו מזו, והבא שני הסברים לכל מגמה (סה"כ – ארבעה הסברים). (18 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

+

+

+

גאוגרפיה, קיץ תשס"ו, מס' 573,057203
+ נספח

- 4 -

+

6. חירייה ופארק איילון – מדרש תמונה

א. עיין בתמונה 1 שבנספח.

תאר שלושה שימושי קרקע הנראים בתמונה, מלבד איסוף וסילוק פסולת. (10 נקודות)

ב. תאר שלושה מפגעים שבעבר גרם אתר הפסולת חירייה לשימושי הקרקע בסביבתו.

(10 נקודות)

ג. עיין בתמונה 2 שבנספח.

הסבר תרומה אחת שעשויה להיות לשיקום אתר חירייה והקמת פארק איילון סביבו.

בתשובתך אין להתייחס לביטול המפגעים שתיארת בסעיף ב. (8 נקודות)

שים לב!

שאלה 7 מיועדת לתלמידים שקראו את המאמר "התברגנות של שכונות בערי ישראל" מאת עמירם גונן, מהספר **תמורות בגיאוגרפיה של ישראל – גלעין ושוליים**.

7. מאמר – "התברגנות של שכונות בערי ישראל"

א. מהי התברגנות שכונות? הבא שני הסברים לתהליך זה בעולם. (10 נקודות)

ב. תאר שלושה מאפיינים של התברגנות שכונות שהם ייחודיים לישראל. (9 נקודות)

ג. לפי המאמר, תאר בקצרה את תהליכי ההתברגנות של שכונות באחת הערים בארץ.

(9 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

+

+

+

+

גאוגרפיה, קיץ תשס"ו, מס' 57203, 573
+ נספח

- 5 -

פרק שני – גאוגרפיה של המזרח התיכון על סף המאה ה-21 (44 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 8-12 (לכל שאלה – 22 נקודות; מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

8. החשיבות הגאופוליטית של המזרח התיכון

- א. המזרח התיכון הוא מוקד התעניינות עולמי בשל מאפיינים אחדים.
ציין שלושה מאפיינים כאלה, והסבר במה כל אחד מהם תורם לחשיבותו הגאופוליטית של המזרח התיכון. (12 נקודות)
- ב. תאר שלושה אירועים גאופוליטיים, שקרו לאחר 1945 ותרמו למעמדו של המזרח התיכון כמוקד התעניינות עולמי. (10 נקודות)

9. תחבורה במזרח התיכון

- א. ציין שני קשיים בפיתוח התחבורה במזרח התיכון. (8 נקודות)
- ב. ציין שם של נמל ימי חשוב במזרח התיכון, וכתוב שתי סיבות להתפתחותו בעידן המודרני. (7 נקודות)
- ג. הבא שני הסברים להתפתחות הרבה של התחבורה האווירית במזרח התיכון בשנים האחרונות. (7 נקודות)

10. אוכלוסיית ירדן

- א. עיין בטבלה שלפניך, המציגה את השינויים בגודל האוכלוסייה בירדן מאז 1950. תאר את השינויים. (9 נקודות)

שינויים בגודל האוכלוסייה בירדן (1950-2000)

השנים	תוספת האוכלוסייה (בכל עשור, אלפים)	השינוי (אחוזים)
1960-1950	424	90
1970-1960	727	81
1980-1970	602	37
1990-1980	1,029	46
2000-1990	1,659	51

- ב. הסבר את ההשפעה של שני אירועים פוליטיים על הרכבה ועל גודלה של האוכלוסייה בירדן מאז שקיבלה עצמאות. (13 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

+

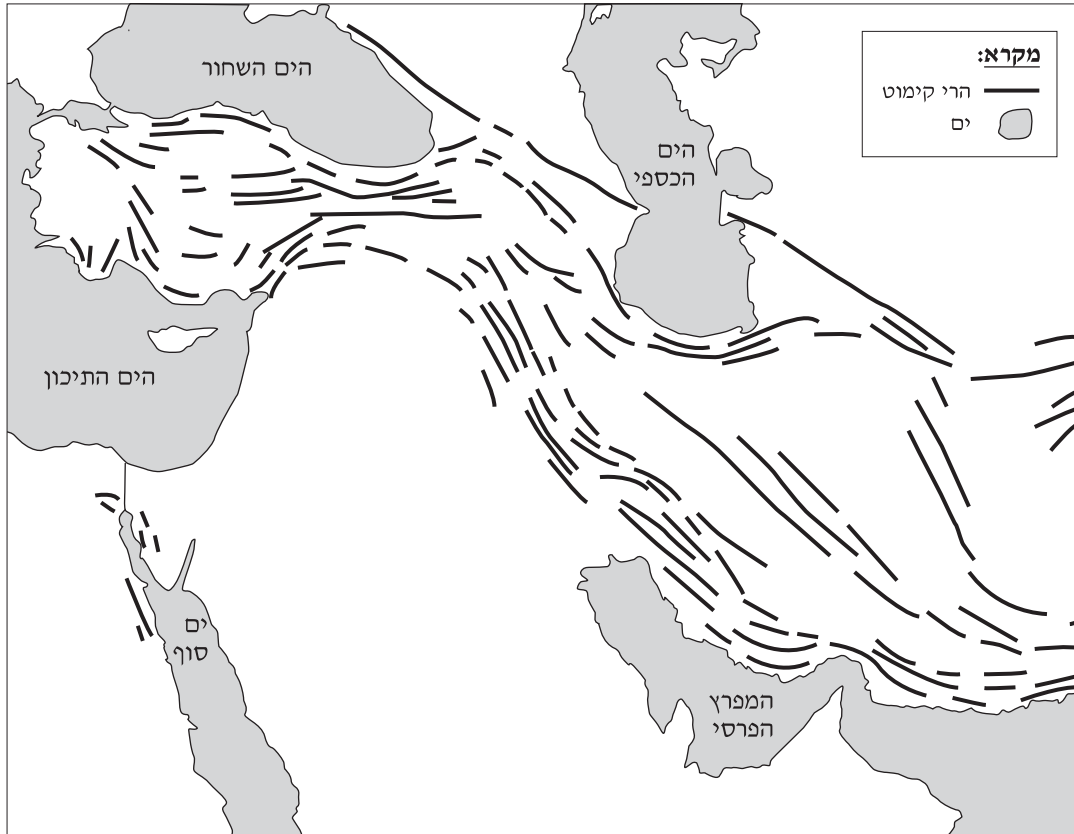
+

+

+

11. נופי המזרח התיכון

א. עיין במפה שלפניך, ותאר את התפרוסת של מערכת שרשרות ההרים העיקרית במזרח התיכון. (6 נקודות)

ב. מהו התהליך הגאולוגי שיצר את שרשרות ההרים האלה? (6 נקודות)

ג. כיצד הושפעה פעילות האדם במזרח התיכון ממערכת שרשרות ההרים?

ציין והסבר שתי השפעות. (10 נקודות)

(שים לב: שאלה 12 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 7/

+

+

+

גאוגרפיה, קיץ תשס"ו, מס' 573,057203
+ נספח

- 7 -

+

שים לב!

שאלה 12 מיועדת לתלמידים שקראו את המאמר "אסלאם ודמוקרטיה בעולם הערבי"
מאת מאיר ליטבק, מהספר **המזרח התיכון בפתח המאה ה-21 – מבחר מאמרים בגיאוגרפיה
לחטיבה העליונה**.

12. מאמר – "אסלאם ודמוקרטיה בעולם הערבי"

א. הסבר שלושה גורמים לעליית האסלאמיזם במזרח התיכון בעשורים האחרונים.

(11 נקודות)

ב. הסבר את היחס הדו-ערכי של האסלאמיסטים למודרניזציה. (11 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט

+

+

נספח: חירייה ופארק איילון – מדרש תמונה
ملحق : خيرية وپارك ايلون – تحليل صورة

תמונה 1 – אתר סילוק הפסולת חירייה כיום
الصورة 1 – موقع النفايات خيرية اليوم

תמונה 2 – פארק איילון, תחזית לעתיד
الصورة 2 – پارک أیلون، توقع مستقبلی